

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput Ult. Varia De Jejunio. Nonnulla, quæ in superioribus locum, vel non habuerunt, vel inter scribendum exciderunt, hîc assuere, ad hujus tractationis absolutum complementum, non gravabor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

heretici valde calumniantur præceptum S. Ecclesie de abstinentia à carnibus.

Dixi (indifferenter) nam conceditur in aliquo casu particulari ratione evidentis necessitatis, provenientis ex infirmitate, vel si nihil aliud suppeteret, vel si aliquis ex hospitibus, qui videretur fide dignus, diceret, id sibi à superioribus indultum. Hactenus Loth.

18. Videntes tamen (licet non parando, nec ministrando, nec invitando) lactinia, ut etiam carnes in diebus vetitis, ubi pro lactiniis non promulgatur Bulla in locis Catholicorum, tunc ego excusarem, quando non indifferentem pro omnibus, sed infirmis, & ægotantibus venderent; nam caterum in locis Catholicorum non videtur esse sufficiens causa ipsum officium vendendi res comestibiles; solum enim hoc officium conceditur, posse vendere Quadragesimalia, non autem lactinia, vel carnes, ut dictum est num. 12. Sanè in nostra Diocesi nemo vendere publicè potest carnes in diebus vetitis, nisi cum licentia Archiepiscopi vel Vicarii. Sed redeo ad Loth, qui sic pergit: *In locis verò hereticorum, ubi passim solent ab aliis apponi, id licitum esset cauponi Catholico, posita duabus conditionibus (præciso semper contemptu Religionis.) Prima, si non possit recusare sine notabili suo incommodo, ut si alioquin ab hospitibus esset deferendus ad Magistratum, quia ad per se malum non est, sed quid indifferens, ergo supposita legitima, & proportionata causa id fieri potest sine peccato: qua ratione excusantur ancille Dominorum Hereticorum, qua diebus Jejuniorum*

coquunt carnes, & cenam parant, quia id sine notabili suo incommodo deservire non possunt: nam si possent, deberent certo, illos Dominos deserere, & aliam Catholicam invenire. Secunda, si caupo dictus non apponat carnes, nisi tantum, non enim ingeri possunt non vegetibus, quia hoc esset ad illicita invitare, nisi forte apponat simul carnes, & pisces, relicta enim potestate eligendi, ut faciunt plerique Catholici inter Hereticos, Hactenus Loth.

CAPUT ULT.

VARIA DE JEJUNIO.

Nonnulla, quæ in superioribus locum, vel non habuerunt, vel inter scribendum exciderunt, hinc asluere, ad hujus tractationis absolutum complementum, non gravabor.

De Jejunio in Pane, & Aqua.

1. Inquires primò, Qui vovit jejunare in pane, & aqua; vel cui impositum est pro pœnitentia suorum peccatorum simile Jejunium à Confessione, quantum vini bibendo mortaliter peccabit?

2. Respondeo. Hac in re videtur Castropalaus, nimis laxè esse loquutus tom. 3. tract. 15. dub. 12. num. 27. dum docet, votum abstinendi à vino obligare

re sub gravi culpa in ea quantitate, qua vino temperatè utentibus sufficeret pro una comestione; quasi abstinere à minore, non obligetur graviter, quia hæc, ait, censenda parvitas materiæ, quæ non parit obligationem mortalem, sed tantummodò venialem. In hoc argumento de Jejunio, quia, ut supra vidimus, obligatio de jejunando non est tanti rigoris, nimis, inquam, laxè; Si quis enim quater bibat vinum, aquâ de more regionis dilutum in prandio, temperatè bibet, ergo sequitur ex placito Castrop. quòd is, cui non liceret vinum propter votum, vel pœnitenti- am bibere, posset sine gravi culpa illud bibere bis, vel ter. Id certè mihi improbabile videtur. Ego igitur semel, modo, seu more dicto, bibere, non putarem grave, sed pluries, puto esse omninò grave, atque aded esse peccatum mortale ei, qui tale votum emisit, vel cui talis pœnitentia legitimè fuit imposta. Neque id durum alicui videatur; nam idem Castrop. (nescio, an sibi cohærens) dixerat *ibid.* n. 19. seu supposuerat, semel bibendo vinum, frangi Jejunium promissum in solo pane, & sola aqua.

Non potens jejunare in pane, & aqua, ad quid teneatur?

3. **I**nquires secundò. Si ille, qui in pane, & aqua jejunare vovit, non potest propter aliquam gravem causam ex illis, quas supra latè declaravimus, sic jejunare, obligabitur ne jejunare, cum piscibus, aliisque cibis legalibus, addito vini potu sibi necessario?

4. **R**espondeo. Obligabitur: immò si nec cum his, vel similibus Quadragesimalibus obsoniis potest, obligabitur cum lacticiis Jejunium servare. Ratio est, quia accessorium sequitur principale, non verò contra, ut est commune pronunciatum in utroque jure. Cùm igitur ex mente communiter voventium, vel Confessariorum pœnitentiam hanc imponatur (nisi aliud expressè intendatur à vovente, vel explicetur ab imponente) promittatur, vel imponatur principaliter Jejunium, si illud servari aliquo mdo potest, omninò debet.

5. Propter eandem rationem, si cum voveris Jejunium in pane, & aqua, tu tamen hora consueta alios cibos quadragesimales (certè cum peccato, quia sic tuum votum non servasti) adhibueris, adhuc teneris ad Jejunium, quia jam remanet substantia Jejunii, quæ sic servari à te potest.

6. Quòd si jejunare nullo modo poteris, tunc profectò non te obligo ad abstinendum à prædictis cibis, sive legalibus, sive lacticiis, immò nec à carnibus, si ejusmodi Jejunium debeat fieri in diebus non vetitis. Id quod docet Layman *lib. 4. tr. 4. cap. 2. n. 3.* Et ratio est, quia abstinencia ab illis accessoria ad Jejunium erat: quare excusatus à principali, non obligaberis ad accessorium.

7. Dixi autem (nisi aliud expressè intendatur, vel explicetur) nam si in tuo voto intendas, te velle jejunare præcisè sub hac forma (sine vino, sine piscibus, sine aliis obsoniis, præter panem, & non sub alia;) vel si idem tibi

explicet Confessarius, dum similem pœnitentiam tibi imponit, certè illâ forma semel, quamvis cum peccato violata, ad aliam ex vi voti, vel pœnitentiæ non obligaris, quia illam vovisti, vel acceptasti, & non aliam.

An toties peccatur, quoties in prædicti voti die bibitur vinum?

8. **I**nquire tertio. An toties peccem, quoties vinum bibo in die, quo Jejunium in pane, & aqua, vovi, vel acceptavi; idque bibam in notabili quantitate aliqua; nam ceterum pro nihilo parum reputaretur, & solum tunc peccaretur venialiter, nisi fortè tam paucas guttas vini bibam, ut moraliter ita nihilum reputaretur, ut ne peccatum quidem veniale committerem; id enim jam scio ex doctrina in superioribus non raro allata. Et sanè hoc, quod inquiris, idem est, ac si quæreres, utrum si vinum biberis, atque adeò quoad hanc circumstantiam votum, vel pœnitentiam violaveris, possis licitè, sine novo peccato, vinum iterum, iterumque bibere, posito quòd aliud in contrarium non intenderis, vel acceptaveris?

9. Respondeo, hac in re duas esse DD. sententias. Affirmat licitè posse Sanchez *lib. 4. in Decal. cap. 11. n. 41.* quia per abstinentiam vini semel violatam redditur pro illo die impossibilis dicta abstinentia vini. Negat Castrop. *tom 3. tract. 5. disp. 1. punct. 12. num. 10.* quia intentio, ait, voventis videtur Jejunio abstinentiam vini pro singulis horis totius diei affixisse.

10. Ego assentior Sancio, si sermo sit de voto, vel acceptatione jejunandi in pane, & aqua. Castropalao autem, si sit sermo de voto, vel de acceptatione abstinendi eo die à vino, nam licet in his duobus votis magna affinitas videatur esse; nihilominus, quia in altero est negatio bibendi vinum, quæ est malignantis naturæ, atque adeò omnino, prorsus excludens; in altero est affirmatio bibendi aquam, videtur adesse non spernenda diversitas, quam innumèratis, superque sit, quamque diligentius examinandam Theologis scholasticis relinquimus.

11. Illam scrupulum denique à te amovet Azor, *p. 2. lib. 11. cap. 10* te Sacerdotem ex voto, vel ex pœnitentia Jejunantem in pane, & aqua non agere contra tuum votum, vel pœnitentiam, quamvis in sacro sumas utramque abluionem, de more sumi solitam. Sicuti neque contra illud agere, si es laicus, & post communionem vinum, sumas in ea quantitate, quæ de more in aliquibus Ecclesiis præberi solet communicantibus.

12. Quæres per hanc occasionem. Quid, si quis Sacerdos obligatus Jejunare in pane, & aqua, notabilem vini quantitatem ultra modum consuetum consecraret, illudque assumeret; reusne esset fracti voti præter peccatum irreverentiæ commissum contra morem Ecclesiæ, tantam quantitatem vini consecrate nunquam usurpantis?

13. Respondeo, hanc Sacerdotem præter peccatum irreverentiæ, esse etiam fracti voti reum. Sicuti item, si extra unicam de more plenam in meri-

die

TAMIRU
in
stetel:
NAVA
de
redibus
E
30

die refectioem, in communi Jeunio
assumeret notabilem quantitatem SS.
Corporis in multis consecratis particu-
lis. Ratio responsionis est, quia quam-
vis substantiam vini, & panis tunc non
sumeret, quæ tota in hoc Sacramento
abest, tamen assumit talia panis, & vini
accidentia, ut mox iis corruptis, ac
Christi Domini præsentia remota, mu-
tentur in chylum, nutriantque perfe-
ctè; sicuti quilibet communis panis, &
commune vinum: id quod est directè
contra naturam Jeunium, petentis mace-
rationem carnis, & modicam nutri-
tionem, quæ omnia latè Theologi
passim explicant, & quoad nostram
responsionem sic tenet Diana *loco mox
citando*.

14. Quæres iterum. Quid de Je-
junio naturali? Si quis e. gr. lumeret
vini, panisve consecrati aliquam quanti-
tatem, essetne Jejunus, ut sic commu-
nicare iterum posset eodem die? Id
certè ex concessione Ecclesiæ, ritè, &
eum laude facit Sacerdos in secunda,
& tertia Missa Natalis Domini, & Pa-
rochus, qui duabus Parochiis inservit
in casibus alibi explicatis, & in casu
dandi Viaticum moribundo ex proba-
bili sententia, si deficient particule
præconsecratæ. Sed petitio præfens
est de aliis casibus, & absolutè. Qua-
re, si quis e. g. etiam laicus post pera-
ctam communionem iterum eodem die
communicaret, is peccaretne contra
prohibitionem Ecclesiæ, bis communi-
candi in eodem die, an etiam contra
prohibitionem communicandi post ci-
bum assumptum? cum enim SS. Chri-
sti Corpus, & Sanguis non contineat

substantiam, panis, & vini, atque ad-
eò non sit cibus, nec potus usualis, vi-
detur is post illa assumpta esse omninò
Jejunus.

15. Respondeo Fagundez apud
Dianam *part. 11. tract. 6. resol. 18.* &
propendet ipse Diana, censet, peccare
etiam contra prohibitionem communi-
candi post cibum, quia pro die Natalis
Domini, & pro aliis illis casibus est pri-
vilegium concessum ab Ecclesia, quod
in aliis casibus non adest.

16. Thomas autem Hurtadus, &
Amicus apud eundem Dianam censent,
non peccare contra Jejunium naturale,
quia verè tunc non assumitur substantia
cibi, sed SS. Christi Corpus. Nec
obstat, inquit primò, quòd nutriat,
quia non nutrit, ut panis, sed ut Cor-
pus Christi. Nec obstat secundò,
quòd sequeretur, eum non frangere
Jejunium, qui præter refectioem me-
ridiei assumeret multas particulas con-
secratas; non obstat, inquit, quia
multæ particule, quamvis consecratæ,
nutriunt, atque ad eò sunt Jejunio Ec-
clesiastico contrariæ, cum id sit contra
finem Jejunii Ecclesiastici. At sum-
ptio particularum consecratarum non
est contra finem præcepti, quæ est re-
verentia debita tanto Sacramento, at-
que ad eò non est contra finem Jejunii
naturalis.

17. Mihi videtur probabilior sen-
tentia Fagundez. Ratio est, quia non
potest negari, assumi cum ipso Christi
Domini Corpore accidentia, quæ mox
mutanda sint in chylum. Ecclesia au-
tem in reverentiam ejusdem Domini
vult, ut ipse idem Christus non inveniat
sto.

stomachum præoccupatum, in quo scilicet eodem die fuerit materialis, & nutritivus Corporis chylus.

18. Quare parum facit ad intentum adversariorum, quòd particula consecrata non nutriant, ut panis; satis enim pro nobis est, quod nutriatur; præterquam quòd, illud quod adversarii docent, quòd nutriant, ut Christi Corpus, nescio, an ritè dictum sit, quia non est Christi Corpus, quod nutrit, sed accidentia, quæ mutantur in chylum, modo supra dicto. Atque hinc etiam sequitur, quòd, posito quòd, modo explicato, accidentia nutriant, non possit evitari irreverentia, quæ ex instituto Ecclesiæ judicetur fieri Christo Domino, inveniendi stomachum, veluti præventum eodem die à præsumptis accidentibus, eorumque effectu, quo corpus nutriatur.

*Jejunium in solo pane, an admit-
tat pastilos ex sola farina?*

19. **I**nquires quartò. An peccet is, qui vovit solùm panem comedere, si eodem die voti alia esculenta sumat ex solo frumento, vel sola triticea farina confecta, qualia sunt, quæ ab Italis, vel Vermiculi, vel maccherones appellantur, vel quales essent pul-tes ex solo cremore frumenti (vulgò ex amido) nullà alià re commixtâ? Ratio dubitandi est, quia sic videtur, & sic non videtur, is (substantiam) panis assumere.

20. Respondeo peccare. Ratio sumenda est ex intentione communi sic voventium; qui, dum Jejunium in pane, & aqua vovent, solo pane com-

muni, & ordinario se fore contentos promittunt; nisi expressè aliud intendant; atque illa edulia, quamvis ex triticea farina compacta, longè aliud sunt in usu, & existimatione hominum, quàm panis communis; ergo, &c.

21. Illud nihilominus facilè huic concedo, ut possit is panem ordinari-um in aqua coquere, & hoc modo co-ctum comedere, quia sic non se ex-tractit à communi pane. Quare, sicuti posset panem prædictum communem ad prunas assare, assatò que tunc vellet, quod nemo negat; sic poterit aqua elixare, elixatò que frui.

*Quantitas lacticiniorum in ve-
spertino jentaculo.*

22. **I**nquires quintò, cum supra cap. 6. n. 23. dixerimus, posse probabiliter licitè, in vespertino jentaculo Jejunii assumi, non quidem ova (hæc enim omninò exclusimus *ibid.* n. 24.) sed alia lacticinia, quando scilicet ea possunt comedi manè in plena refectione, remanet difficultas quoad eorum quantitatem, seu mensuram pro dicto jentaculo.

23. Respondeo; & quidem in-quiri potest de quantitate parva, de mediocri, de magna.

24. Quoad parvam, id est, illam, quæ constituat in hac re parvitatem materiz, dixi ibidem, à Leandro alios citante, concedi sine mortali mensuram dimidiæ unciz plus, minus, id quod ibi satis explicatum est; & confirmari etiam potest ex dictis supra c. 5. n. 39. Quare dicta, ibique explicata catei quantitas poterit licitè adhiberi in jentaculo

TAMEN
in
seccis
NIVA
de
redibus
E.
30.

taculo illius, qui ex privilegio, vel dispensatione lacticiis velci in Jejunio potest.

25. Quoad mediocrem, de qua ego locutus sum *dicto cap. 6. num. 23.* sum enim locutus absolute de caseo, similique lacticio, eo modo, quo caseus comedi pro obsonio solet communiter in usu humano: qui communis usus non usurpat comedere caseum, vel butyrum, vel quid simile jentaculo, nisi cum pane; dico, quantitatem lacticiorum, quæ potest permitti in jentaculo Jejunii admittentis sive ex privilegio, sive ex legitima consuetudine dicta lacticia; dico, inquam, hanc quantitatem mensurari debere ab hoc eodem communi usu: ut scilicet in hac opinione, quæ concedit lacticia habenti e. g. Bullam, tantum casei e. g. in talis Jejunii jentaculo possit licite comedi, quantum adhiberi regulariter solet à faciente jentaculum cum proportionato pane. Cum igitur, qui octo unciarum jentaculum etiam extra Jejunium facere velit, soleat ad summum quartam plus, minus casei partem adhibere, ita ut sex uncias ex pane cum dimidia addat pro obsonio unam unciam cum dimidia ex caseo, sequitur, quod in vespertino Jejunii prædicti jentaculo, secundum hanc opinionem possit quis habens Bullam, vel privilegium, comedere uncias septem ex pane, & unam ex caseo plus, minusve. Hanc mensuram, mediocrem appellavi; intellige semper de uncia Romana, quam mercatores aliqui appellant, & nos Siculi unciam (*alla sottile*.)

26. Quoad magnam, de qua ego *Tambur. de Præcept. Eccles.*

nec loco citato, nec alibi loquutus sum, quæ est illa mensura excedens usum casei communem, qualis esset, si quis vellet totas uncias octo concessas pro jentaculo, assumere in caseo, in butyro, in lacte; id, quod nimis esset extraordinarium; quis enim pro jentaculo etiam extra Jejunium sumit octo uncias ex solo caseo, vel butyro? Idemque certe est propter paritatem rationis de fumento majorem partem notabiliter ex caseo, quam ex pane. De hac igitur quantitate, quam magnam appello; & de qua, ut dico, nunquam locutus sum, assero, mihi videri improbabile, illam licite sumi posse in Jentaculo Jejunii. Ratio est, quia caseum admittimus, & loco est, ut probabile admisimus in ea quantitate, & eo modo, quo in secundis mensis adhiberi solet; at tunc solum solet sumi in parva, vel ad summum in prædicta mediocri quantitate, ipso usu, servantibus omnibus, illud medicorum: Caseus est sanus, quem dat avara manus.

27. Scio nihilominus, videri etiam hanc magnam quantitatem concedi à Marco Vidal in *Arca Theologica titul. de Jejunio Inquis. 1. n. 140.* qui, dum concedit dicta lacticia in dicto Jentaculo pro habente privilegium, sic addit. Ratio est, quia isti sunt cibi leves parum famem sedantes, unde plus famem sedatur sumendo nuges, panem, legumina, & alios ejusmodi cibos, quam sumendo eandem quantitatem ex dictis lacticiis. Hæc ille. Quod idem posset confirmari ex doctrina ejusdem Marci *ibid. n. 123.* allata, quod nimirum in vespertina collatiuncula, quæ

Ccc

fuit

fuit introducta ex consuetudine, non tam sit attendenda qualitas, quam quantitas.

Scio item, idem intelligi posse ex Patqualigo, qui *decif. 114.* sine ulla distinctione, vel limitatione concedit, cum, qui aliàs licitè comedit manè laetitia, posse vespere pro jentaculo eadem comedere. Scio, inquam, hæc, sed his acquiescere propter rationem à nobis modò dictam nequaquam possum.

*Jejunium servatum in uno loco
an repetendum in alio?*

28. **I**nquires ultimò, An si servavi Jejunium juris communis in uno loco, obliget aliquando illud servare in alio? Panormi e. gr. jejunatur die Mercurii e. g. pro festo S. Jacobi, si hoc incidat die Veneris, quia die Jovis est solemnitas S. Christinæ Patronæ; at Montregali jejunatur die Jovis. Si ego jejunavi die Mercurii Panormi, sed die Jovis mutò domicilium cum animo morandi Montregali, obligor ne iterum ibi jejunare? Idem queritur de vigilia S. Bartholomæi in iis locis, in quibus vigilia, & festum postponitur; & in Quadragesima in iis locis, in quibus est diversitas Calendarii?

29. Responder Pontius *lib. 5. matr. cap. 2. in fine*, ait, te obligari, quia jus commune obligat unumquemque in quocunque loco, ubi illud non sit abrogatum; at Montregali e. g. non est abrogata obligatio jejunandi in dicta die, & idem de Quadragesima, ergo,

quamquam illam complesti, adhuc obligaris alibi, ubi non est completa, ibi figas domicilium.

30. Nilominus veram sententiam puto eam, quam sequitur Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 12. n. 23.* Baldell. *tom. 1. lib. 5. disp. 31. n. 4.* alique cum Verricelli, *de Mission. titl. 3. q. 88. n. 18.* hoc est, te non obligari. Ratio est, quia præceptum jejunandi, indictum à Jure communi, obligat te semel jejunare, non autem bis; neque enim Ecclesia præcipit bis satisfacere suo præcepto, sed semel. Semper autem abesse debet scandalum, quod facile vitabitur, si constantibus dicatur, te jam jejunasse, & præceptum implevisse.

31. Sed quid contra, si nimirum ego, non completa Quadragesima, accedam ad locum, ubi jam est completa, obligor ne ibi eam complere; vel vigilia à me non servata accedam ad locum, ubi vigilia jam amplius non servatur?

32. Respondeo, Obligat te Merolla *tom. 2. disp. 4. c. 3. n. 557.* quia præcepta communia, de quibus loquimur, obligant absolute in quocunque loco quisque sit. Non te obligat Sanchez *l. in dec. c. 12. n. 30.* alique cum Verricelli *loco cit. n. 19.* quia in tali loco jam cessavit Quadragesima, vel vigilia præceptum, atque adeò cessavit ejus obligatio, ergo potes, te confortare illi loco, ubi invenitis semper remoto scandalo. Utraque sententia est probabilis: recole, quæ diximus *c. 2. n. 1100. 27. & 30.*

* * *

PAR.

TAMEN
in
sacculi
XIV
de
redibus
E
30.